

ผลและปัญหาในการฝึกอบรมวิชาชีพ

ขบวนการในการแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีโดยการให้การฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งมีนโยบายที่จะนำแรงงานผู้ต้องขังมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และในขณะเดียวกันก็จะดำเนินการแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำผิด โดยการให้การอบรมในค่านต่าง ๆ รวมทั้งความรู้ในวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมให้ผู้กระทำผิดเหล่านี้ได้มีความรู้ ความชำนาญ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้เมื่อพ้นโทษ ตามนัยที่โคกลาวมาแล้วในบทที่ ๒ โดยโคกดำเนินการฝึกอบรมวิชาชีพค่านนี้นานาประการ กับโคกลาวในบทที่ ๓ มาแล้วนั้น อาจประมวลผลของการปฏิบัติงานของเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ โคกได้ดำเนินการไต่ผลตามความมุ่งหมายเพียงโค และในระหว่างการปฏิบัติงานฝึกอบรมวิชาชีพนี้ โคประสบปัญหาอย่างไรบ้างดังนี้

เมื่อพิจารณาถึงภารกิจหลักของ เรือนจำ เกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบ ทางด้านการควบคุมและป้องกันการหลบหนีของผู้ต้องขังแล้ว การให้การฝึกอบรมวิชาชีพนี้มีส่วนอย่างมากที่จะช่วยให้การควบคุมดูแลของ เรือนจำโดยเจ้าพนักงานเรือนจำ โคทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะ การฝึกอบรมวิชาชีพ มีการจัดแยกผู้ต้องขังออกเป็นกลุ่มย่อยตามลักษณะของวิชาชีพ หรืองานที่มอบหมายให้ผู้ต้องขังทำ การจัดกลุ่มย่อยนี้มีผลดีในด้านการป้องกันการรวมตัวของผู้ต้องขังขึ้นก่อเหตุร้ายภายในเรือนจำ เมื่อโคจัดแยกหรือกระจายผู้ต้องขังออกไปทำงาน หรือฝึกอาชีพตามโรงงานต่าง ๆ แล้ว ผู้ต้องขังก็จะรวมกำลังก่อเหตุร้ายอย่างรุนแรงโคยากขึ้น เจ้าพนักงานสามารถควบคุมดูแลอยู่ใกล้ชิดโคสะดวก การใช้แรงงานและการฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังนี้ กระทรวงมหาดไทยแสดงความมุ่งหมายเป็นประการสำคัญไว้ว่า "นอกเสียจากจะมุ่งหมายที่จะฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังแล้ว ยังประสงค์จะมีผู้ต้องขังอยู่ว่างเปล่า

เกิดความฟุ้งซ่าน ใช้เวลาว่างที่อยู่ว่างเปล่านั้นมีผู้ชุมนุมกันถ่ายเทนิสัยชั่วให้แกกัน
เล่นการพนัน หรือสูบบุหรี่เสพติดให้โทษ หรือคึกการแหกหักหลบหนีเรือนจำ^(๑)”

การฝึกอบรมวิชาชีพมีผลดีต่อการปกครองเรือนจำและทัณฑสถานสมตาม
ความมุ่งหมาย เช่น ปรากฏว่า ใน พ.ศ. ๒๕๑๔ เรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ มี
ผู้ต้องขังอยู่ ๔๒,๔๑๒ คน ในจำนวนนี้มีผู้ก่อเหตุร้ายภายในเรือนจำ ๒๕ คน^(๒)
กระทำความผิดระเบียบวินัยภายในเรือนจำ ถูกลงโทษลดชั้น ๑๘๖ คน^(๓) หลบหนี
เรือนจำไป ๑๕๒ คน^(๔) รวมมีผู้ต้องขังก่อเหตุไม่สงบทั้งสิ้น ๓๖๓ คน เมื่อเทียบกับ
จำนวนผู้ต้องขังซึ่งมีถึงประมาณ ๔๒,๔๑๒ คน ดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าจำนวน
ผู้ต้องขังผู้ก่อเหตุร้ายหรือไม่สงบนี้มีเพียงประมาณ ๐.๘๖% เท่านั้น กล่าวกันว่า
การที่เรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ จัดให้ผู้ต้องขังทำงานอบรมและฝึกอาชีพและส่งผล
ผลิตต่าง ๆ ส่งออกจำหน่ายแก่ประชาชนเป็นจำนวนมากนั้น เป็นเครื่องแสดงให้เห็น
ว่าเจ้าพนักงานเรือนจำได้ใช้สติปัญญา แรงกาย และความเหนื่อยยาก จำใจจำใจ
ควบคุมอบรมผู้ต้องขังให้ทำการงานอย่างเห็นได้ชัด

ผลทางเศรษฐกิจ

การฝึกอบรมวิชาชีพผู้ต้องขังนั้นมีสาระสำคัญส่วนใหญ่ออยู่ที่การได้ใช้แรง
งานผู้ต้องขังซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก เขาทำงานในโรงงาน ไม่ว่าจะ เป็นลักษณะ
ของการฝึกงานหรือการทำงานโดยตรง ย่อมจะมีผลผลิตผลจากการฝึกอบรมหรือการ
ใช้แรงงานออกมาจำหน่ายแก่ประชาชนเป็นจำนวนมาก เช่นที่ได้กล่าวไว้ในบทต้น

(๑) กรมราชทัณฑ์, ผลสะท้อนจากการจัดงานนิทรรศการผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์

พ.ศ. ๒๕๑๔ (พระนคร : โรงพิมพ์มหาคไทย, ๒๕๑๔) หน้า ๑๒

(๒) ที่มา : แผนกทัณฑปฏิบัติ กองระบบอาชญาวิทยา กรมราชทัณฑ์

(๓) ที่มา : แผนกเลือนและลดชั้น กองทัณฑวิทยา กรมราชทัณฑ์

(๔) กรมราชทัณฑ์, รายงานประจำปี ๒๕๑๔ (พระนคร : โรงพิมพ์มหาคไทย,
๒๕๑๕) ไม่ปรากฏหน้า

จากจำนวนผลิตภัณฑ์ผู้ทองซึ่งทำได้ในระหว่างการศึกษาวิจัยและส่งออกจำหน่าย
 ใน พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นเงิน ๔๓ ล้านบาทเศษ^(๕) เทียบกับค่าใช้จ่ายในการเลี้ยง
 ครอบครองซึ่งเป็นค่าเสื่อและอาหารในปีเดียวกันนั้น ทางราชการใช้จ่ายไปเป็นเงิน
 ทั้งสิ้น ประมาณ ๖๐ ล้านบาท^(๖) จะเห็นได้ว่าผู้ทองซึ่งได้มีส่วนในการช่วยให้เกิด
 การซื้อขายหมุนเวียน และชดเชยเงินคืนให้กับรัฐได้ตามสมควรแล้ว ผลของการฝึก
 อบรมวิชาชีพ ผู้ทองซึ่งของเรือนจำและพัฒนาสถานต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับการช่วย
 ลดภาระของประชาชน และช่วยให้รัฐไม่จำเป็นต้องจ่ายเงินจำนวนมากมาเลี้ยงผู้ทองซึ่ง
 นั้น เป็นที่พึงพอใจของกระทรวงมหาดไทยแล้ว ดังเห็นได้จากคำกล่าวเปิดงาน
 นิทรรศการผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย^(๗) ซึ่งกล่าวว่า
 "เมื่อกรมราชทัณฑ์ได้จัดการฝึกวิชาชีพและใช้แรงงานผู้ทองซึ่งทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ และ
 นำออกมาจำหน่ายแก่ราษฎรส่วนหนึ่งเป็นรางวัลปันผลให้แก่ผู้ทองซึ่ง
 เพื่อให้มีไว้จับจ่ายใช้สอยและบริโภคในระหว่างท้องโทยและได้กันเงินทุนไว้ให้
 เป็นทุนรองประกอบอาชีพสุจริตเมื่อพ้นโทษด้วยนั้น ก็นับว่าเป็นการช่วยเหลือ
 นี้ช่วยตนเองได้พอสมควรแล้ว และเป็นการช่วยลดภาระของประชาชนและรัฐมิให้จำ
 ต้องจ่ายเงินจำนวนมากมาเลี้ยงผู้ทองซึ่ง อันเป็นภาระหนักของประเทศอีกด้วย"

ผลทางสังคม

การฝึกวิชาชีพผู้ทองซึ่ง เฝ้าที่เจ้าพนักงานเรือนจำเร่งรัดฝึกอบรมและ
 ใช้แรงงานผู้ทองซึ่งอยู่ตลอดจนได้แสดงผลงานใหม่ประชาชนได้ทราบแน่ชัดว่า ผู้ทองซึ่ง

(๕) เรื่องเดียวกัน หน้า ๔๕

(๖) เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๓

(๗) กรมราชทัณฑ์, ผลสะท้อนจากการจัดงานนิทรรศการผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์

ที่ตองโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ต้องทำงานอย่างขมกั้เข้มข้น ทำความ
พึงพอใจให้แก่ประชาชนเห็นได้จากเมื่อกรมราชทัณฑ์ได้แสดงผลงานการฝึกอบรมวิชาชีพ
จำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จำนวนมาก ตลอดจนได้จัดงานนิทรรศการผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์
ขึ้น เป็นที่กล่าวขวัญและวิพากษ์วิจารณ์ในหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน รวม ๓ ฉบับแสดง
ความพึงพอใจ ได้แก่หนังสือพิมพ์สยามรัฐ หนังสือพิมพ์ข่าวไทย และหนังสือพิมพ์เคลนิวิสต์^(๘)
ตรงตามความมุ่งหมายของกรมราชทัณฑ์ที่จะให้การฝึกอบรมวิชาชีพผู้ต้องขังเป็นผลดีคือ
สังคม ปรากฏตามที่อธิบดีกรมราชทัณฑ์รายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ในการเปิดงานนิทรรศการผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๑๔ ว่า "หากเป็นที่ประจักษ์
แก่ประชาชนทั่วไปว่า นักโทษที่ถูกคุมขังอยู่นั้น มีแรงงาน มีฝีมือ และมีความสามารถ
ทำกิจการงานประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ทนทาน แข็งแรง และสวยงาม
ประชาชนก็จะลดความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ซึ่งผู้กระทำความผิดลงไปมาก ขณะเดียวกันหาก
นักโทษได้ทราบว่า ผลงานและความสามารถของตน เป็นที่ยอมรับแก่ประชาชนทั่วไป
นักโทษก็จะพึงพอใจลดความรุนแรงก้าวร้าวต่อสังคมและประชาชนทั่วไป จึงเห็นว่า
ตนเป็นคนมีคุณค่า มีความสามารถ มีประโยชน์แก่สังคม และเมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว
ก็จะไม่ประพฤติดนการร้ายระรานชุมชนคนต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะช่วยบรรเทา
ความเคร่งเครียดในค่านจิตใจ ทำให้การปกครองบังคับบัญชาของเรือนจำและทัณฑ
สถานดีขึ้น^(๙)

ผลดีแก่ผู้ต้องขัง

ผู้ต้องขังที่รับการอบรมฝึกวิชาชีพหรือทำการทำงานต่าง ๆ อยู่ในเรือนจำ
ส่วนใหญ่มักจะมีฐานะยากจน และมีเป็นส่วนน้อยเท่านั้นที่มีฐานะปานกลางหรืออยู่ใน
ฐานะดี ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ที่มีฐานะยากจนเหล่านั้น เมื่อเข้ามาตองโทษจำคุกอยู่ใน

(๘) เรื่องเดียวกัน หน้า ๖ - ๘

(๙) เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๘

เรือนจำก็ยอมจะหมายความถึงว่าผู้ต้องขังนั้น ชาคอาชีพและชาครายไคที่จะช่วยเหลือ
เจ็จจวนครอบครัวหรือไชจ่ายเป็นคาคเรื่ออุปโภคและบริโภคของคน ครอบครัวของ
ผู้ต้องขังเหล่านีจะคองเริ่มทำมาหาเลี้ยงชีพกันเองโดยปราศจากคความช่วยเหลือของ
ผู้ต้องขัง ซึ่งเคยเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือบุคคลสำคัญในการหาเลี้ยงชีพของครอบครัว
จึงเป็นการยากที่จะหวังให้ผู้ต้องขังนั้นไครับคความช่วยเหลือเจ็จจวนจากครอบครัวของ
คนในระหว่างที่คองโทษจำคุก เรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ มิไคมีงบประมาณสำหรับ
จ่ายไชสอยจัดหาเครื่องอุปโภคและบริโภคให้แกผู้ต้องขังในเรือนจำบริโภคหรือไช
สอยไคคองเพียงพร้อมสมบูรณ์ เครื่องอุปโภคบริโภคบางอย่างซึ่งถือคเป็นสิ่งของไม
จำเป็นในทรคณะของเรือนจำและทัณฑสถานอาจคเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ต้องขังบางคน
ก็ไค เช่นการสูบบุหรี่ การกินกาแฟ การกินขนมหวาน หรือการไชเครื่องสุขภัณฑ์
สบ ยาสีฟัน ผาเช็ดตัว รองเท้า เป็นต้น เครื่องอุปโภคและบริโภคประเภทคังกล่าว
นี้ ผู้ต้องขังคองหามาบริโภคเอง หากครอบครัวของผู้ต้องขังมิไคตามส่งเสียเจ็จจวน
ให้ไชสอยบริโภคผู้ต้องขังก็คองหารายไคมาจ่ายไชสอย ซื้อหาไว้บริโภคเอง
และมีทางเคียวที่ผู้ต้องขังจะไคมีเครื่องอุปโภคและบริโภค ซึ่งอาจไม่จำเป็นในทรคณะ
ของเรือนจำและทัณฑสถานนั้นไค ค้วยการทำงานที่มีผลคผลส่งออกไปจำหนายและแบ่ง
ผลกำไรจากเรือนจำและทัณฑสถานตามที่กฎกระทรวงมหาคไทยกำหนดครายไคจากผลค
กัณฑ์การฝึกวิชาชีพ หรือการไชแรงงานผู้ต้องขัง จึงคองเป็นรายไคหลักของผู้ต้องขังที่
ยากจนและอยู่หางไกลญาติพี่น้องหรือครอบครัว

ผู้ต้องขังที่กระทำคความผิดทางอาญาและคองโทษจำคุกไคเชื่อว่ามีความ
ประพฤคิบกพรองเกะกะเกเร เกียจคร้าน ะรานผู้อื่นจนเอือมระอา คองถูกลงโทษ
จำคุกไว้ในเรือนจำ กอให้ผู้ต้องขังเกิดคความโทรมมณัส ชุนเช็อง เมื่อเห็นวาไม่มีผู้ไค
รักไคไคคก็คมีปฏิกริยาไคคอบสังคคค้วยการทำลายทรัพย์สินของทางราชการบาง

ของผู้นั้นบาง หรือทอดอหุหมคอาลัยตายอยากในชีวิต ไม่คิดหวังดีกับผู้อื่นอีกเมื่อได้
รับการฝึกฝนจากเรือนจำให้ทำงานเป็น โดผลตอบแทนคุณค่าและมีผู้อื่นเล็งเห็นผล
ของการทำงานของตน และได้รับความไว้วางใจยกย่องก็รู้สึกวาทนยังมีค่าต่อสังคม
จะทำให้เกิดพลังใจกลับมีความขยันขันแข็งและใช้คุณลักษณะที่มีคุณค่าในตัวของตัวเอง
เองตั้งใจประกอบกิจการงานใหม่คุณภาพสูงทางนี้มีมือต่อไป เมื่อประชาชนเริ่มมีความ
เข้าใจถูกต้องซึ้ง มองผู้ต้องขังในแง่ดี เกิดความเมตตาสงสาร ไม่รังเกียจเหยียด
หยามเช่นเคย ก็จะทำให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้ต้องขังมากยิ่งขึ้นตามลำดับ อันจะเป็น
รากฐานสำคัญในการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขังมากยิ่งขึ้นตามลำดับ อันจะเป็นรากฐาน
สำคัญในการสงเคราะห์ผู้พ้นโทษ และช่วยใหญ่ผู้ต้องขังกลับประพฤติเป็นพลเมืองดีใน
โอกาสต่อไป (๑๐)

จากการศึกษาและสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ และมีหน้าที่เกี่ยวกับการฝึก
วิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังตามเรือนจำ รวมทั้งจากการสังเกตการณ์ของผู้เขียนเองพบว่
การดำเนินงานตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์ในด้านกรอบรมและฝึกอาชีพให้แก่
ผู้ต้องขังตามเรือนจำต่าง ๆ เท่าที่ทำอยู่ในขณะนี้ แม้จะได้ผลดีในคานต่าง ๆ ดังกล่าว
มาแล้วก็ตาม แต่ก็ได้พบว่าการอบรมและฝึกอาชีพตามที่เรือนจำดำเนินการอยู่ในขณะ
นี้ มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ที่ทำให้การดำเนินงานของแต่ละเรือนจำขาด
ผลได้อันพึงได้รับเต็มตามเป้าหมาย หรือทำให้ได้รับผลน้อยกว่าที่ควร ปัญหาและอุป
สรรคดังกล่าวได้แก่

๕.๑ ปัญหาคานวิชาชีพ

วิชาชีพที่เปิดให้กรฝึกอบรมแก่ผู้ต้องขังตามเรือนจำต่าง ๆ เท่าที่ดำเนินการอยู่
เห็นว่ยังมีสาขาวิชาชีพที่อยู่ในวงจำกัด เรือนจำส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเปิด
กรฝึกอบรมวิชาชีพขึ้นได้อย่งทั่วถึงกัน คงเปิดกรฝึกอบรมได้เพียงเป็นบางแห่งบาง

บางเรือนจำ (โปรดพิจารณาตารางที่ ๖ และ ตารางที่ ๗) เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานอาชีพของประเทศไทย ซึ่งได้แบ่งออกเป็น ๘ หมวดอาชีพ ในจำนวน ๘ หมวดอาชีพนี้ก็ยังคงแยกออกเป็นอาชีพในแต่ละอย่างได้ถึง ๑.๓๘๗ อาชีพ^(๑๑) ดังนั้น การที่เรือนจำเปิดการอบรมเพียง ๑๕ วิชาชีพ จึงเป็นการเปิดฝึกอบรมเพียงบางส่วนของวิชาชีพที่ประชากรประกอบอยู่ ซึ่งไม่เป็นการเพียงพอที่จะช่วยให้เขารับการฝึกอบรมที่มีความสนใจหรือถนัดในวิชาชีพสาขาอื่นได้หาความรู้เพื่อนำไปใช้ได้ นอกจากนั้นบางวิชาชีพที่เปิดฝึกสอน ผู้ทองซึ่งก็ไม่สามารถนำเอาไปประกอบอาชีพได้อย่างแท้จริง ดังเช่นวิชาชีพจักสาน เพราะงานประเภทนี้ แต่ละชิ้นจะต้องใช้เวลาและความปรณีตในการผลิตมาก และเมื่อผลิตออกมาแล้ว นำไปจำหน่ายก็มีราคาต่ำไม่คุ้มค่า เวลาและค่าใช้จ่ายที่สูญเสียไประหว่างการผลิต และบางแห่งเมื่อผลิตออกมาแล้วก็เอาไปขายใครก็ไม่ไค เพราะภูมิภาคนั้นต่างก็สามารถผลิตสิ่งของเหล่านี้ขึ้นมาใช้เองได้ หากนำเวลาและค่าใช้จ่ายนี้ไปประกอบอาชีพอย่างอื่นโดยใช้เวลา และค่าใช้จ่ายเท่ากัน อาจจะมีรายได้ดีกว่า หรือการฝึกวิชาชีพที่ทำพรมกกมะพร้าว ซึ่งเปิดฝึกอบรมในโรงงานของเรือนจำ จะต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและเวลา คิดโดยประมาณจากคนผลิต ๑ คน กับผู้ช่วยผลิตอีก ๑ คน เริ่มตั้งแต่เอาเปลือกมะพร้าวไปแช่น้ำ ก็จะต้องใช้เวลาประมาณ ๗ วัน แล้วนำมาทำตามกรรมวิธีจนกว่าจะเป็นพรมเช็ดเท้าขนาด ๑๔" x ๔๘" ไค ๑ ผืน ก็จะต้องใช้เวลาถึง ๑๒ วัน และเมื่อนำไปจำหน่ายแล้วจะไคราคาเพียงประมาณ ๒๐.-บาท หรือไคเฉลี่ยวันละประมาณ ๕.-บาท ซึ่งเป็นรายได้ที่ต่ำมาก หากไปรับจ้างแรงงานแบกหามอย่างอื่นอาจจะมีรายได้ดีกว่านี้

(๑๑)

กรมแรงงาน, การจัดประเภทมาตรฐานอาชีพ (ประเทศไทย)

(พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๑๒) หน้า ๔

วิชาชีพบางอย่างที่เรื่อนจำฝึกสอนผู้ทองซึ่งอยู่ แต่ที่จริงก็มีใช้วิชาชีพ
อื่นควรจะทองฝึกสอนกันไม่ ตัวอย่างเช่นวิชาชีพช่างทำอิฐ แม้ว่าจะได้มีการสอนให้
ผู้ทองซึ่งมีวิชาชีพใหญ่จักคิดในการทำอิฐ ควรมีลักษณะอย่างไร ส่วนผสมของอิฐมี
อย่างไรบ้าง และมีกรรมวิธีอย่างไร วิชาชีพดังกล่าวนี้ก็ยังมีปัญหาต่อไปอีกว่า
เมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว ผู้ทองซึ่งจะมีโอกาสใช้ความรู้ที่ประกอบอาชีพหรือรับจ้าง
แรงงานได้มากน้อยเพียงใด เพราะวิชาชีพนี้ต้องการทุนค่อนข้างมาก และใน
โรงงานทำอิฐโดยทั่วไปอาจจะต้องการแรงงานทำอิฐอยู่บ้าง แต่ก็คงจะเป็นแรงงาน
ทั่วไป ไม่จำเป็นจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในการทำอิฐมาก่อน ซึ่งแรง
งานประเภทนี้หาได้ทั่วไปในตลาดแรงงาน วิชาชีพทำอิฐหรือยอยหินก็เป็นวิชาชีพหนึ่ง
ที่ผู้ทองมุ่งเพื่อการใช้แรงงานมากกว่าฝึกหัดศิษย์ผู้ทองซึ่งได้นำไปใช้เป็นวิชาชีพหาเลี้ยง
ตนเอง เพราะเป็นวิชาชีพที่ต้องใช้แรงงานหนัก และไม่จำเป็นต้องอาศัยวิชาความรู้
อะไร และเมื่อพ้นโทษไปแล้วก็คงไม่มีผู้ใดยึดเป็นอาชีพอย่างจริงจังได้

จากการศึกษานี้พบว่า ส่วนใหญ่ของอาชีพผู้ทองซึ่งก่อนต้องโทษมีอาชีพ
ในทางคานเกษตรกรรม ทำนา ทำสวน จำนวน ๑๔,๐๘๘ คน ผู้ทองซึ่งเหล่านี้เมื่อ
พ้นโทษก็จะกลับไปประกอบอาชีพเดิม แต่กรมราชทัณฑ์สามารถเปิดการฝึกอบรมใน
วิชาชีพคานเกษตรกรรมในปี ๒๕๑๔ ได้เพียง ๒๔๘ คน (โปรดพิจารณาตารางที่๖)
และอยู่ฝึกวิชาชีพในเรือนจำชั่วคราว ๓๕๕ คน ฝึกวิชาชีพการเกษตรกรรมตาม
ทัณฑสถานเปิดอีก ๓ แห่ง เป็นจำนวน ๑๘๘ คน^(๑๒) รวมทั้งสิ้นในระหว่างปี
พ.ศ. ๒๕๑๔ เรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ มีผู้ทองซึ่งฝึกวิชาชีพทางเกษตรกรรม
อยู่ ๑,๑๘๑ คน คิดเป็นเพียง ๘.๔๕ % ของจำนวนผู้ทองซึ่งที่มีพื้นเพทางการเกษตร
กรรมและต่อไปก็จะประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรม จึงเห็นได้ว่าวิชาชีพที่ฝึกสอน

(๑๒) ธีมา : แผนกรวบรวมและค้นคว้า กองวิจัย กรมราชทัณฑ์

อยู่ในปัจจุบันนี้ ยังมีใ้ค้เน้นหนักจัดการฝึกสอนอาชีพหลักของผู้ตองซึ่ง ซึ่งจะออกไปประกอบอาชีพในอนาคต

๕.๒ ปัญหาคนตัวบุคคล

การฝึกอบรมวิชาชีพให้แกผู้ตองซึ่งตามเรื่อ้นจำต่าง ๆ จะไม่สามารถประสพกับความสำเร้จอย่างสมบูรณ แมว้าในการฝึกนี้จะมีปัจจัยต่าง ๆ มาสนับสนุนให้การฝึกได้เป็นไปอย่างพรมมุลเช่น สถานท่ วัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนทุนหมุนเวียนก็ตาม แต่ถาชาคผู้ที่จะมาทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ หรือครผู้ฝึกอบรมแล้วผลสำเร้จก็ยอมเกิดขึ้นไคยาก แต่จากการศึกษานี้พบว่าเรื่อ้นจำต่าง ๆ ตองประสพกับปัญหาการขาดแคลนครูที่จะมาทำหน้าที่ในการฝึกอบรมเป็นจำนวนมาก และเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้เรื่อ้นจำไม่สามารถดำเนินการตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์ให้บรรลุผลได้ แต่อย่างไรก็ตาม เรื่อ้นจำต่าง ๆ ก็ได้แก้ปัญหาในค่านการขาดแคลนครูโดยวิธีต่าง ๆ กันสุดแล้วแต่ความสามารถของเรื่อ้นจำ คือ(๑๓)

(๑) โดยการคัดเลือกเจ้าพนักงานที่มีความรู้หรือประสพการณ์ในวิชาชีพที่เบิคฝึกอบรมมาทำหน้าที่เป็นครูฝึก

(๒) เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ จากภายนอกมาเป็นผู้ฝึกอบรมเป็นพิเศษตามสาขาวิชาชีพที่ทางเรื่อ้นจำเบิคการฝึกอบรม

(๓) ขอความร่วมมือจากส่วนราชการต่าง ๆ ในท้องถิ่นนั้นจัดส่งครูหรือผู้มีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาชีพที่ทางเรื่อ้นจำเบิคการฝึกอบรมมาให้การฝึกอบรมแกผู้ตองซึ่ง และในบางกรณีเรื่อ้นจำก็อาจใช้วิธีเชิญครูจากหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ให้เขามาทำการฝึกอบรมผู้ตองซึ่งในเรื่อ้นจำเป็นครั้งคราว

(๑๓) จากการสัมภาษณ์ นายประยัด โลหะรัตน์ หัวหน้าแผนกควบคุมเรื่อ้นจำกลางบางขวาง โดยผู้เขียน เมื่อ ๑๐ เมษายน ๒๕๑๖

(๔) ใช้เงินทุนผลประโยชน์ของเรือนจำ จ้างครูช่างหรือผู้ทรงคุณวุฒิ จากภายนอกมาให้การฝึกอบรมเป็นครั้งคราว ตามกำลังเงินของแต่ละเรือนจำจะสามารถจัดหามาได้

(๕) ใช้ผู้ทองขังที่เคยมีความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาชีพที่เปิด การฝึกอบรมมาจากภายนอกเป็นครูสอนผู้ทองขังด้วยกัน

การที่เรือนจำหรือทัณฑสถานต่าง ๆ ใดแก้ปัญหาการขาดแคลนครูโดยวิธีการดังกล่าว นับว่าเป็นผลดีต่อการฝึกอบรมในข้อที่ว่าทำให้การฝึกอบรมได้ดำเนินไปโดยมีทองขังช่วย แต่ก็นับว่าเป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น เพราะการให้เจ้าพนักงานซึ่งมีหน้าที่การรับผิดชอบในด้านการควบคุมสูงอยู่แล้ว ต้องมาทำหน้าที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นอีก นับว่าเป็นการเพิ่มความรับผิดชอบให้อีก อาจจะทำให้งานด้านการควบคุมหย่อนสมรรถภาพลง และในกรณีที่เจ้าพนักงานผู้ที่ทำหน้าที่ครูนี้ขาดประสิทธิภาพและความชัดเจนในวิชาชีพที่สอนแล้ว การถ่ายทอดความรู้ จะกระทำไม่ได้เต็มที่ การขอความร่วมมือจากส่วนราชการต่าง ๆ ให้มาเป็นครูฝึกอบรมผู้ทองขังภายในเรือนจำก็ทำไม่ได้ตลอด เพราะแต่ละหน่วยงานก็จะมั่งงานประจำของตัวเองแล้ว การให้ความร่วมมือจึงไม่ค่อยได้ผล และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มาทำการสอนนี้ไม่ได้รับค่าสอนหรือสิ่งตอบแทนแต่อย่างใด สิ่งเหล่านี้จึงนับว่ามีส่วนที่ทำให้การฝึกอบรมวิชาชีพไม่ได้ผล ซึ่งเรื่องการขาดแคลนครูนี้ กรมราชทัณฑ์ก็ไม่สามารถจัดหาได้ตามความต้องการของเรือนจำทั่วประเทศได้ เนื่องจากไม่มีตำแหน่งครูโดยตรงอย่างเพียงพอ จึงได้แก้ปัญหาการขาดแคลนครู โดยวิธีการรับครูหรือผู้ที่มีวุฒิทางช่างเข้ามาในตำแหน่งเจ้าพนักงานเรือนจำ แต่เมื่อเข้ามาแล้วก็ให้ทำหน้าที่ครูตามวุฒิทาง ตามเรือนจำต่าง ๆ ที่ขาดแคลน

๕.๓ ปัญหาการรั่วไหลทางด้านการเงินและวัสดุ

จากการศึกษาพบว่า มีเรือนจำหลายแห่งไม่สามารถเปิดการฝึกอบรมวิชาชีพได้เท่าที่ควร เนื่องจากต้องประสบกับปัญหาการขาดแคลนเงินทุนที่จะนำมาใช้จ่ายค่านี จากสถิติรายได้ รายจ่ายของแต่ละปีพบว่า มีหลายเรือนจำที่ดำเนินการฝึกอบรมวิชาชีพแล้วขาดทุน หรือรายได้ตกต่ำไม่เพียงพอกับรายจ่าย ดังเช่นในปี ๒๕๑๔ มีเรือนจำและทัณฑสถานที่เปิดการฝึกอบรมทั้งสิ้น ๘๒ แห่ง ในจำนวนนี้มีถึง ๒๒ แห่งที่ต้องประสบกับการขาดทุน ในขณะที่เรือนจำในระดับเดียวกันสามารถหาทุนหมุนเวียนได้อย่างเพียงพอ ปัญหาที่น่าจะมีสาเหตุสืบเนื่องมาจากขอบกพร่องในการบริหารงานในด้านการฝึกอบรมหลายอย่าง เช่น เมื่อเปิดโครงการฝึกขึ้นแล้วไม่สามารถดำเนินการตามโครงการได้ สภาพไม่อำนวย เช่น วิชาชีพทางคานเกษตร คินฟ้าอากาศไม่อำนวย โครงการนี้ก็ต้องล้มเลิกไป หรือมีการเลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ เป็นจำนวนมาก เมื่อลงทุนไปแล้วเกิดมีโรคระบาด หมู หรือไก่ ตายหมด เรือนจำก็ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูง หรือต้องขาดทุนไปในที่สุด แต่สิ่งหนึ่งที่เห็นว่าทำให้เรือนจำต้องประสบกับการขาดทุนก็คือ การรั่วไหลทางด้านการเงินและการควบคุมพัสดุของเรือนจำ ซึ่งเนื่องจากขาดระบบการตรวจสอบ และดูแลผลงานอย่างใกล้ชิด^(๑๔) ซึ่งมีไคหลายลักษณะ เช่น

๕.๓.๑ การจัดซื้อของหรือพัสดุเข้าโรงงานโดยทั่วไป เจ้าหน้าที่ผู้ซื้อเมื่อจ่ายเงินแล้วก็ต้องนำหลักฐานใบสำคัญในการรับจ่ายเงินไปประกอบการเบิกจ่ายเงินตามระเบียบวิธีปฏิบัติในทางการเงิน โอกาสรั่วไหลของเงินรูวงนี้ก็คือใบสำคัญรับเงินที่นำไปแสดงคอตทางเรือนจำจะไม่ตรงกับจำนวนเงินที่ได้ใช้จ่ายไปจริง

(๑๔) อุตัย หิรัญโต, "ปัญหาข้าราชการคอร์รัปชันในประเทศไทย" พัฒนาบริหารศาสตร์ (พระนคร : มิตรนราการพิมพ์, ๒๕๑๒) หน้า ๓๓

เช่นเจ้าหน้าที่ซื้อของในราคา ๘๐.๐๐ บาท แต่ในหลักฐานใบสำคัญจะออกยอดเป็น ๑๐๐.๐๐ บาท ซึ่งเกินความจริงไป ๒๐.๐๐ บาท นั่นก็หมายถึงว่าเงินของเรือนจำใครรั่วไหลไปแล้ว ๒๐.๐๐ บาท หากมีการจัดซื้อสิ่งของในบางครั้งเป็นจำนวนมากหลายครั้งหลายหนเมื่อมีการรั่วไหลเช่นนี้เกิดขึ้น โอกาสที่ทางเรือนจำดำเนินการแล้วต้องประสบกับการขาดทุนจึงมีมาก

๕.๓.๒ การจัดซื้อโดยวิธีสืบราคา ตามระเบียบที่กำหนดให้คณะกรรมการสืบราคาไปทำการสืบราคา แยกย้ายกันไปทำการสืบราคาตามห้างร้านอย่างต่ำคนละ ๒ ร้าน แต่ในทางปฏิบัติคณะกรรมการสืบราคาอาจจะไม่ไปทำการสืบราคาตามร้านค้า แต่อาจจะทำใบเสนอราคาขึ้นมาเองแล้วเสนอซื้อร้านที่สมควรจะจัดซื้อว่าเป็นร้านที่ได้สืบราคาแล้วว่าเป็นร้านที่เหมาะสมที่สุดในการสืบราคา แต่ความจริงอาจจะเป็นราคาที่แพงกว่าร้านค้าตามท้องตลาด เมื่อมีการจัดซื้อการรั่วไหลก็เกิดขึ้น

๕.๓.๓ โดยการจัดซื้อของและสิ่งของไม่ตรงที่สั่ง คังเช่นการจัดซื้อเหล็กขนาด ๓ หุน จำนวน ๑๐๐ เส้น ในใบสำคัญก็แสดงขอความเป็นการจัดซื้อเหล็กขนาด ๓ หุน จำนวน ๑๐๐ เส้น แต่เวลานำเหล็กมาส่งจริง ๆ อาจจะเป็นเหล็กเพียง ๒๒ หุน ซากไป ๒ หุน แต่จำนวนคงเป็น ๑๐๐ เส้นตามที่สั่ง ซึ่งราคาของเหล็กเส้นต่างหุน ต่างขนาดกัน ราคาก็ต่างกัน ซึ่งเป็นทางรั่วไหลของเงินเรือนจำอีกด้านหนึ่ง

๕.๓.๔ มีการจัดซื้อและการจ่ายเงินไปแล้ว มีใบสำคัญ และกรรมการตรวจรับของแล้ว แต่ไม่ปรากฏ ของเข้าโรงงานเลย

๕.๓.๕ มีการลักลอบนำเอาพัสดุออกจากโรงงานไปใช้ส่วนตัว ทำให้สิ้นเปลืองพัสดุของเรือนจำมาก

๕.๓.๖ เมื่อมีการผลิตเป็นสินค้าแล้ว นำสินค้านั้นออกไปจากโรงงาน แดงในบัญชีคุมว่าเป็นสินค้าชำรุด

๕.๓.๓ มีการคลาดเคลื่อนในทางการลงบัญชีผลิตภัณฑ์ เช่น โรงงานผลิตสินค้าออกมาได้ ๑๐๐ ชิ้น แต่ในบัญชีคุมผลิตภัณฑ์ลงไปเพียง ๘๐ ชิ้น เมื่อเวลานำสินค้าออกจากโรงงาน ก็จะนำออกมาทั้ง ๑๐๐ ชิ้น

๕.๓.๔ เจาหน้าที่รวมมือกับผู้ทองซัง เช่นกำหนดว่าภายใน ๓ วันผู้ทองซังจะทองผลิตสินค้าให้ได้ ๒ ชิ้น แต่ผู้ทองซังจะเร่งผลิตให้ได้ถึง ๓ ชิ้นภายในเวลาที่กำหนด ส่วนที่เกินออกมา ๑ ชิ้น ก็จะถูกนำออกไปจำหน่ายแล้วเอาเงินมาแบ่งกับผู้ทองซังที่ผลิตสินค้านั้น

การรั่วไหลทางด้านการเงินและพัสดุนี้ มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อสภาพความมั่นคงทางด้านเงินทุนของเรือนจำมาก เพราะมีอิทธิพลที่จะทำให้เรือนจำต้องประสบกับการขาดทุน ทั้ง ๆ ที่ค่าแรงงานในการผลิตก็ไม่ต้องเสีย นับว่ามีผลกระทบกระเทือนต่อการฝึกวิชาชีพและความสำเร็จในการบรรลุผลตามเป้าหมายของเรือนจำอย่างมาก เพราะทำให้เรือนจำหลายแห่งต้องประสบกับการขาดทุนในที่สุด ซึ่งมีฐานะกรมราชทัณฑ์ก็ได้ทำการแก้ไขปัญหากการรั่วไหลนี้โดยการส่งผู้ตรวจราชการกรมออกไปตรวจตราอย่างใกล้ชิดสำหรับเรือนจำที่เห็นว่ามีปัญหา และแผนกตรวจบัญชี กองฝึกวิชาชีพก็ได้ออกไปตรวจสอบเกี่ยวกับหลักฐาน ใบสำคัญ การใช้จ่ายเงินและการควบคุมต่าง ๆ เพื่อป้องกันการรั่วไหลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งก็มีผลทำให้การรั่วไหลต่าง ๆ ลดน้อยลงไป (๑๕)

(๑๕) จากการสัมภาษณ์นาย พูนพิตร จิ่งเจริญ หัวหน้าแผนกเงินทุนฝึกวิชาชีพ กองฝึกวิชาชีพ และนาย วิโรจน์ สิริเวทิน หัวหน้าแผนกตรวจบัญชี กองฝึกวิชาชีพ กรมราชทัณฑ์ เมื่อ ๑๐ เมษายน ๒๕๑๖ โดยผู้เขียนเอง

๕.๔ ปัญหาค่านระเบียบข้อบังคับ

การให้การแก้ไขปรับปรุงผู้กระทำผิดโดยการให้การฝึกวิชาชีพนี้ มิใช่
จะตมุงถึงค่านการฝึกให้เกิดประสิทธิภาพเพียงค่านเดียว แต่จะตมุงค่านถึงระเบียบ
ข้อบังคับด้วย เหตุนี้จึงทำให้เรือนจำบางครั้งไม่สามารถค่านงานค่านนี้ให้มีประสิทธิ
ภาพได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากตมุงติดขัดด้วยระเบียบข้อบังคับที่กำหนดไว้บางอย่างก่อให้เกิด
เกิดความลาซา ทำให้ขาดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ดังจะเห็นได้จากระเบียบ
การบัญชี การรับจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินของเรือนจำ และทัณฑสถานต่าง ๆ
ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ข้อ ๒๘ ได้กำหนดไว้ว่าการจัดซื้อเครื่องมือกล
ต่าง ๆ ของเรือนจำจะตมุงขอรับอนุมัติจากกรมราชทัณฑ์ก่อน และข้อบังคับที่ ๔/๒๕๐๐
ว่าด้วยรายได้อีกเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพผู้ตมุงของทัณฑสถานต่าง ๆ ลงวันที่ ๒๓
 ธันวาคม ๒๕๐๐ ข้อ ๘ ได้กำหนดค่านาจากการจ่ายเงินของผู้บัญชาการเรือนจำใน
ระดับต่างกัน ตามข้อก่นค่นนี้ก็หมายถึงว่าหากเรือนจำใดจะซื้อสิ่งของเพื่อการฝึกวิชา
ชีพภายในวงเงินไม่เกินที่ก่นค่นขอมกระทำได้โดยไม่ต้องขอรับอนุมัติจากกรมราชทัณฑ์
ดังเช่นจัดซื้อไม้มาเพื่อการฝึกอบรมวิชาชีพในวงเงิน ๔,๐๐๐.๐๐ บาท ไม่เกินอำนาจ
ของผู้บัญชาการเรือนจำที่จะสั่งจ่ายและค่นการได้โดยมิตมุงขอรับอนุมัติจากกรมแต่
ประการใด แต่ในขณะที่เดียวกัน เรือนจำมีความจำเป็นจะตมุงใช้กบไฟฟ้าเพื่อนำมา
ใช้ในการฝึกอบรมวิชาชีพเช่นเดียวกันในราคา ๓,๐๐๐.๐๐ บาท ซึ่งก็เป็นวงเงินที่
อยู่ในอำนาจของผู้บัญชาการเรือนจำจะค่นการจัดซื้อได้เช่นเดียวกับการจัดหาซื้อไม้
แตกกบไฟฟ้านี้ถือว่าเป็นเครื่องมือกล ดังนั้น การจัดซื้อจึงตมุงขอรับอนุมัติจากกรมราช
ทัณฑ์ก่อนตามระเบียบจึงจะจัดซื้อได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ เรือนจำก็จะตมุงทำเรื่องขอจัด
ซื้อกบไฟฟ้าไปกรมราชทัณฑ์และจะตมุงรอนกว่ากรมราชทัณฑ์จะอนุมัติมาถึงจึงจะจัดซื้อได้

การกำหนดเช่นนี้ ก็อาจจะเนื่องจากสาเหตุที่ว่าสภาพเหตุการณ์ในขณะนั้น เครื่องมือกลต่าง ๆ ยังเป็นของใหม่ หาซื้อได้ยาก ความรู้เกี่ยวกับขนาด ชนิด หรือระบบการใช้อย่างไม่เป็นที่แพร่หลาย ผู้มีความรู้ด้านจักรกลหาได้ยาก ก็จำเป็นต้องและสมควรที่จะได้มีการกำหนดให้การจัดซื้อเครื่องมือกลต่าง ๆ ได้มีการพิจารณากันอย่างละเอียดจากผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในด้านเครื่องจักรกลจากกรมราชทัณฑ์ ก่อน มิฉะนั้นแล้ว เรือนจำอาจจัดซื้อมาไม่ถูกต้องตามแบบหรือขนาด อาจทำให้เกิดความเสียหาย และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายโดยเปล่าประโยชน์ได้ ประกอบกับการผลิตสิ่งของออกจำหน่ายเรือนจำแต่ละแห่งก็มีแรงงานเพียงพออยู่แล้ว ไม่มีความจำเป็นต้องอย่างไร้ที่จำเป็นที่จะต้องใช้เครื่องจักรกลยิ่งกว่านั้น หากนำมาใช้ก็จะทำให้ผู้ต้องขังว่างงาน อันจะเป็นผลเสียต่อการปกครองของเรือนจำได้

ระเบียบข้อบังคับดังกล่าวนี้ นับว่าเป็นความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในขณะนั้น แต่เมื่อได้ใช้มากกว่า ๑๕ ปีแล้ว เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ความสำคัญที่เคยมีมาก่อนก็คลายความสำคัญลง และบางอย่างกลับมีความสำคัญและจำเป็นในปัจจุบัน ดังเช่น การจัดซื้อเครื่องมือกลที่เคยมีความสำคัญและยุ่งยากมาก่อน ได้กลายมาเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่เรือนจำทั่วไปอาจหาซื้อเองได้จากสถานที่ ๆ มีจำหน่ายตามท้องตลาด ได้ถูกต้อง และมียุ่งยากแต่ประการใด เช่น เกี่ยวกับการจัดซื้อสินค้าชนิดอื่น สำหรับขอที่ว่าการผลิตของเรือนจำต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องจักรกล หากนำมาใช้ก็จะทำให้ผู้ต้องขังว่างงานมากขึ้น ปัจจุบันได้กลายมาเป็นความจำเป็น และมีความสำคัญต่อการผลิตของเรือนจำอย่างมาก คือนอกจากจะทำให้สินค้าที่ผลิตออกมาได้มาตรฐานแล้ว ยังเป็นการเพิ่มผลิตผลและรายได้ให้แก่เรือนจำอีกด้วย สำหรับเรือนจำที่รับงานจากภายนอกมาทำ และจะต้องผลิตสินค้าให้ทันตามกำหนด ก็จำเป็นที่จะต้องนำเครื่องจักรกลหรือเครื่องทุ่นแรงมาใช้ หากยังดำเนินการผลิตโดยใช้แรงงานตามแบบเดิม ก็จะไม่สามารถผลิตให้ทันตามกำหนด ซึ่งจะก่อ

ให้เกิดความเสียหายขึ้นได้ ดังนั้นการนำเครื่องจักรกลต่าง ๆ มาใช้ในการฝึกอบรมวิชาชีพและผลิตสินค้าให้แก่เรือนจำ จึงนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นสำหรับปัจจุบันมาก แต่เท่าที่เป็นอยู่เรือนจำไม่สามารถดำเนินการได้เท่าที่ควร เนื่องจากติดขัดด้วยระเบียบข้อบังคับดังกล่าว ฉะนั้นจึงควรได้มีการปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งมีส่วนทำให้การปฏิบัติงานและฝึกอบรมได้มีความคล่องตัวยิ่งขึ้น

ระเบียบบางอย่างไม่เหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ดังเช่นระเบียบการจ่ายเงินรางวัลใหญ่ของซึ่งที่กระทำการตามหน้าที่ต้องประสบอันตราย ฉบับลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๐๐ กำหนดให้จ่ายเงินแก่ผู้ต้องซึ่งที่ประสบอุบัติเหตุจากการทำงานไว้ว่า ถ้าบาดเจ็บสาหัสไม่เกิน ๒๐ วัน จ่ายให้ไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท พิการหรือทุพพลภาพตลอดชีวิต จ่ายไม่เกิน ๑,๕๐๐ บาท หรือตาย ให้จ่ายไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท ซึ่งการจ่ายเงินตามระเบียบนี้ได้กำหนดขึ้นมาตั้งแต่ปี ๒๕๐๐ จนถึงปัจจุบันก็เป็นเวลา ๑๖ ปีแล้ว ปัจจุบันค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ก็ได้มีราคาสูงขึ้น หากจะยังจ่ายให้ในอัตราเดิมก็จะทำให้เห็นวาทกรรมราชทัณฑ์ หรือเรือนจำซึ่งเป็นหน่วยงานที่แก้ไขผู้กระทำผิดเองก็ยังคงมองเห็นคุณค่าของความเป็นคนของผู้กระทำผิดซึ่งได้พยายามกระทำความดีที่ค่าไปคือค่าของชีวิตเพียงแค่นี้ไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท เท่านั้น ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่เขาเหล่านั้นอาจจะหาได้ไม่ยากนักสำหรับปัจจุบัน ทำให้หมกกำลังใจที่จะคิดกระทำความดี เมื่อต้องเสี่ยงกับอันตราย ความพิการหรือเสียชีวิตเพื่อสิ่งตอบแทนเพียงเล็กน้อยที่ไม่สามารถช่วยให้เกิดความมั่นคงในตัวเองและครอบครัวได้ ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อความสำเร็จของงานด้านการฝึกอบรมวิชาชีพมาก

๕.๕ ปัญหาการปฏิบัติที่ไม่ได้เป็นไปตามนโยบาย

การหาผลประโยชน์ของเรือนจำต่าง ๆ หากจะมองอย่างกว้าง ๆ แล้ว ก็ไม่น่าจะเป็นปัญหา เพราะเรือนจำได้ดำเนินการตามนโยบายการฝึกอบรมวิชาชีพ

๕.๖ ปัญหาการจัดหาตลาดจำหน่าย

มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมให้การฝึกอบรมได้บรรลุผลตามนโยบาย เพราะเมื่อสินค้าที่ผลิตขึ้นได้ก็จะต้องมีการนำออกไปจำหน่ายเป็นทุนหมุนเวียนต่อไป แต่ทุกเรือนจำมักประสบกับการระบายสินค้าออกไปจำหน่าย เพราะประชาชนผู้ใช้ขาดความสนใจในสินค้าเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุสืบเนื่องมาจากขอบกพร่องต่าง ๆ คือ

๕.๖.๑ สถานที่จำหน่าย เนื่องจากสินค้าที่ผลิตจากฝีมือผู้ต้องขังนี้ เป็นการผลิตที่อยู่ภายในรั้วกำแพงเรือนจำ ประชาชนไม่ทราบนัก หรือทราบแต่เพียงผิวเผินประกอบกับสถานที่จำหน่ายสินค้ามักจัดไว้หน้าเรือนจำ หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของเรือนจำ หรือเป็นสถานที่ที่ไกลกับเรือนจำ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วสถานที่ตั้งของเรือนจำก็มักจะตั้งอยู่ไกลกับสถานที่ราชการอื่น ๆ เช่น สถานีตำรวจ ศาล หรือศาลากลาง ดังนั้นสถานที่เหล่านี้ ซึ่งเป็นสถานที่ของส่วนราชการมิใช่เป็นย่านการค้าที่ประชาชนจะให้ความสนใจ เมื่อประชาชนไม่มีความสนใจต่อสถานที่จำหน่ายสินค้าดังกล่าวจึงเป็นทำเลที่ไม่เหมาะสม (๑๖) การจัดสถานที่ติดกับที่ตั้งของทางราชการ มีเจ้าพนักงานซึ่งเป็นข้าราชการทำหน้าที่ขาย ไม่เป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของประชาชน เพราะโดยปกติแล้ว ประชาชนไม่นิยมเขาคิดต่อกับส่วนราชการซึ่งมีพิธีการมาก และล่าช้า และยังเป็นที่ที่คนกลัวในทางที่ไม่ค่อยดีอยู่แล้ว ทำให้การจำหน่ายเป็นไปได้ยาก

(๑๖) พวง สุวรรณรัตน์, บันทึกเสนอ พล.ฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผลสะท้อนจากการจัดงานนิทรรศการผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์ ๒๕๑๔
(พระนคร : โรงพิมพ์มหาดไทย, ๒๕๑๔) หน้า ๒๖

๕.๖.๒ มาตรฐานในสินค้า สินค้าที่นำออกจำหน่ายยังไม่อยู่ในมาตรฐาน
สากล คุณภาพ รูปแบบไม่แน่นอน เนื่องจากการขาดแคลนคำแนะนำจากผู้มีความรู้
ในสาขาวิชาชีพ และการควบคุมตรวจสอบเกี่ยวกับมาตรฐานก่อนส่งออกจำหน่ายสู่
ประชาชน ทำให้แต่ละแห่งมีความแตกต่างกันตามความต้องการของท้องถิ่น การมุ่ง
ปริมาณสินค้าที่ผลิตออกมาก ทำให้ขาดความละเอียดและปราณีตเท่าที่ควร การตั้ง
ราคาสินค้าที่จำหน่ายเมื่อเปรียบเทียบกับตลาดภายนอกชนิดเดียวกัน ยังไม่เป็นสิ่ง
ชักจูงใจผู้บริโภค เพราะเรือนจำมักตั้งราคาที่สูงใกล้เคียงกับตลาด หรือต่ำกว่าเพียง
เล็กน้อย โดยมุ่งถึงต้นทุน กำไรจากการผลิต แต่ในคานฝีมือแล้ว ส่วนใหญ่ยังสู้
ตลาดภายนอกไม่ได้ เพราะของเรือนจำเป็นฝีมือที่ฝึกหัดมีอาชีพทำให้ประชาชนผู้
ใช้เห็นความแตกต่างเปรียบเทียบระหว่างของตลาดกับของเรือนจำ ทำให้ขาด
ความสนใจ แม้จะมีราคาถูกกว่าก็ตาม

การผลิตสินค้าซึ่งไม่ได้มาตรฐานดังกล่าวนี้ก็เนื่องมาจาก
เรือนจำส่วนใหญ่ใช้ฝีมือและแรงงานผู้ต้องขัง เป็นผู้ผลิตโดยตรง ซึ่งสินค้าแต่ละชิ้น
ที่ผลิตได้จะมีขนาดและรูปร่างไม่เท่ากันสุดแล้วแต่ฝีมือของผู้ต้องขังแต่ละคน หากเรือน
จำได้นำเอาเครื่องจักรกลมาใช้ในการผลิตแทนการผลิตด้วยมือผู้ต้องขังแล้ว ก็จะสามารถ
แก้ปัญหาสินค้าให้ได้มาตรฐานนี้ ดังได้กล่าวไว้ในข้อปัญหาคานระเบียบข้อ
บังคับแล้ว

๕.๖.๓ การขาดการประชาสัมพันธ์ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนิน
ธุรกิจด้านนี้ แต่เรือนจำโดยทั่วไปยังไม่มีโครงการโฆษณาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นเพื่อ
ให้ประชาชนได้ทราบว่าเรือนจำมีอะไรที่เป็นประโยชน์ควรค่าแก่การสนใจบ้าง คง
ปล่อยให้เป็นไปตามยถากรรม บางแห่งก็เห็นว่าไม่จำเป็น เพราะเรือนจำรับทำงาน
ในแบบ State Use System ซึ่งองค์การต่าง ๆ ก็รู้อยู่แล้วไม่จำเป็นต้องโฆษณา
ทำให้ขาดผู้สนใจที่จะเข้ามาซื้อผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์

ขอบกพรองต่าง ๆ นี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สินค้าที่เรือนจำผลิตขึ้นแล้ว จำหน่ายไม่ออก ไม่สามารถดึงดูดความสนใจผู้ซื้อได้ แม้วางใจให้มีการส่งเสริมให้ เรือนจำต่าง ๆ นำสินค้าต่าง ๆ ออกไปจำหน่ายแก่ประชาชนในงานเทศกาลหรือ งานออกงานต่าง ๆ ก็ตาม เป็นปัญหาของทุกเรือนจำ เพราะทำให้สินค้าที่ผลิต ขึ้นแล้ว จำหน่ายไม่ได้มีจำนวนมาก ทำให้เงินทุนหมุนเวียนหยุดชะงัก อันมีอิทธิพลทำให้การฝึกอบรมวิชาชีพต้องพลอยหยุดชะงักด้วย ไม่สามารถดำเนินให้เป็นไปตามเป้าหมาย กรมราชทัณฑ์จึงได้ดำเนินการแก้ไข โดยการจัดนิทรรศการผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์ ขึ้น เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าทุกชนิดของเรือนจำ ให้ประชาชนได้หันมาสนใจ และให้การสนับสนุนโดยการซื้อสินค้าที่นำมาแสดง ทำให้การหมุนเวียนของการเงิน ตามเรือนจำต่าง ๆ คีขึ้น เป็นการช่วยให้การผลิตได้มีต่อไปได้ตามเรือนจำต่าง ๆ ฝึกอบรมวิชาชีพตามเรือนจำสามารถดำเนินการต่อไปได้

สรุป

การฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังตามเรือนจำต่าง ๆ เท่าที่ได้ดำเนินการมาแล้ว ได้เป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความพยายามของแต่ละเรือนจำที่จะหาวิธีการปฏิบัติของผู้ต้องขัง เพื่อแก้ไขและปรับปรุงให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี ซึ่งปรากฏว่าการให้การฝึกอบรมวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังนี้ได้ประสพผลสำเร็จตามนโยบายในคานต่าง ๆ คือ ทั้งทางคานการปกครอง ช่วยให้เรือนจำสามารถควบคุมและรักษาความสงบเรียบร้อย ภายในเรือนจำโดยราบรื่น ทางคานเศรษฐกิจ เรือนจำสามารถหารายได้ของตนเอง และส่วนหนึ่งของรายได้นี้ได้นำส่งคืนให้แก่รัฐเป็นการชดเชยค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องสูญเสียไป ทางคานสังคม ช่วยให้ผู้ต้องขังคิดกลับตัว และสามารถอยู่ร่วมกับสังคมโดยปกติสุข และทางคานผู้ต้องขังเองก็ได้มีความรู้ในวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพเมื่อพ้นโทษ แต่ในขณะเดียวกันก็ปรากฏว่า การฝึกอบรมวิชาชีพ คังกล่าว ยังไม่บรรลุผลตามนโยบายโดยสมบูรณ์ เนื่องจากการปฏิบัติต้องประสบกับ

ปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ อันได้แก่ปัญหาในด้านวิชาชีพ ปัญหาด้านตัวบุคคล ปัญหาการ
รั่วไหลทางด้านการเงินและพัสดุ ปัญหาด้านระเบียบข้อบังคับ การปฏิบัติที่ไม่ได้
เป็นไปตามนโยบาย และการจัดหาตลาดจำหน่าย ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้
กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการแก้ไขไปแต่ละเรื่องโดยตลอดมา ส่วนใหญ่เป็นการ
แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น การปรับปรุงงานด้วยการฝึกอบรมวิชาชีพ จึงจะ
ต้องปรับปรุงแก้ไขอุปสรรคและปัญหาค้างกลาวในระยะยาว เพื่อให้การฝึกอบรม
ได้ครอบคลุมประโยชน์ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามนโยบายมากที่สุด.
